

Người Basque tự cho mình là những kẻ sống sót của lục địa Atlantic, một lục địa nằm giữa Mỹ Châu và Âu Châu nay đã chìm hẳn dưới nước. Có người lại cho là con cháu trực tiếp của Adam và Eve. Không ai bỏ công chứng minh là họ sai hay đúng. Vùng sát núi Pyrenée rất đẹp, nhà cửa đồng quê khang trang sạch sẽ với trầu, với ngựa... Tuy không sắc sảo như các Chalets Suisses nhưng kiến trúc rất dễ nhìn và gợi được cái "bình an dưới thế" cho tâm hồn. Ăn uống tại xứ Basque được nâng lên hàng quốc sách. Ở đâu cũng có các hội Ái Hữu Ăn Uống (chắc cũng giống như hội Ái Hữu Công Chánh). Điều kiện vào hội phải là đàn ông và nhà phải có cái bếp. Mỗi kỳ họp tại nhà một hội viên. Hội viên này tự tay nấu các món mới phát minh hay mới "cải tiến" hoặc "cải lùi" hoặc "tu chính" để các hội viên kia ăn rồi phê bình. Kết quả sẽ được đăng vào lá thư Ái Hữu. Gần đây, dưới áp lực của phong trào chống kỳ thị nam nữ, hội mở rộng cho phụ nữ vào, không biết có phiên hà gì không?

Xin đề nghị các Ái Hữu Công Chánh nên lập các chi nhánh Ái Hữu ăn uống như vậy cho đời thêm tươi.

Chính phủ có "Hàn Lâm Viện" mỗi 2 năm phê bình và sắp hạng các tiệm ăn một lần để cải tiến. Một quyển sách hướng dẫn du lịch có viết: "Ăn tại xứ Basque ta sẽ nhớ suốt đời: nhớ bát dưa sạch sẽ, nhớ thịt cá rau tươi, nhớ gia vị vừa miệng, nhớ tài nấu khéo của đầu bếp, tuy nhiên cái nhớ nhất vẫn là số tiền phải trả sau khi ăn".

LỜI CUỐI

Bạn muốn đi Spain, đề nghị như sau:

- Vào thư viện mượn sách và video hướng dẫn du lịch ở Spain, Madrid, Barcelona về xem kỹ, xem nhiều lần.

- Một cuối tuần nào đó, tìm trong điện thoại liên gián một tiệm ăn Spanish, điện thoại xem có món "Paella" không? Nếu có thì đến ăn thử (Paella là một loại cơm tay cầm thập cẩm có cá, cua, thịt, tôm, sò, ốc... gạo là một loại ngũ cốc gì đặc biệt, gia vị là Saffron cũng vàng như Carry)

- Ăn xong về viết một bài cho lá thư AHCC. Tôi chắc là bài của bạn sẽ hay hơn và khúc chiết hơn bài này vì bạn chỉ khác hơn người có đi thật là bạn không được dịp thưởng thức khói thuốc hút và khói xăng xe tại Spain.

NĂM SỬU NÓI CHUYỆN TRÂU

Nguyễn Hoài Việt

Thời gian qua mau, chúng ta đang còn nhớ mới ngày nào tổ chức kỷ niệm Tết Bính Tý (1996) nay đã đến cái Tết khác: TẾT ĐINH SỬU - 1997

Năm Tý được biểu tượng bằng con CHUỘT, và năm SỬU được biểu tượng bằng con TRÂU. Và Trâu đứng hàng thứ nhì trong mười hai con giáp sau Chuột.

Nhân dịp năm mới Đinh Sửu, xin các bạn cùng chúng tôi tìm hiểu về loài Trâu và những câu chuyện có liên quan đến con Trâu.

Như chúng ta đều biết, ở Việt Nam, trâu thuộc loại gia súc, tức là loại vật nuôi trong nhà. Việt Nam chúng ta là một nước nông nghiệp, nhưng lúc sau này tuy nghề nông đã được cơ giới hóa phần nào, nhưng con trâu vẫn rất cần cho nhà nông. Trâu dùng để cày bừa, đạp lúa, kéo xe, kéo cây gỗ và... Trước đây, khi chưa có máy cày, bừa được nhập cảng vào nước ta, ở thôn quê, nhà nào có được con trâu được xem như là nhà khá giả, và nhà nào có từ hai ba con trâu trở lên được xem như là phú nông. Người ta chăm sóc con trâu như chăm sóc con cái trong nhà. Ngoài trâu ra, có nơi không có trâu, người ta dùng bò để cày bừa, nhưng bò không được mạnh và dai sức bằng trâu. Bò dùng vào việc kéo xe thì rất thích hợp. Con trâu quý như vậy nên ít khi người ta giết trâu để lấy thịt.

Những em nhỏ trước đây ở Việt Nam chỉ ở thành thị chưa lần nào về thôn quê, hay những em sinh ra và lớn lên ở Hoa Kỳ chưa được cái may mắn nhìn thấy con trâu, và chưa được hưởng cái thú chăn trâu, cõi trâu nơi thôn dã:

*"Ai bảo chăn trâu là khổ
Không, chăn trâu sướng lắm chứ,
Đâu tối đội nón mè như long che,
 Tay cầm cành tre như roi ngựa
 Ngắt nghẽu ngồi trên mình trâu
 Tai nghe chim hót trên cành..."*

Đó là bài tập đọc đầu tiên khi tôi mới vào học lớp Đồng Áu Trường Làng.

Sử sách còn ghi Vua Đinh Tiên Hoàng, tục danh là Đinh Bộ Lĩnh, lúc nhỏ rất thích đi chơi với các trẻ em chăn trâu, lấy bông lau làm cờ bày trận đánh nhau. Ông thường bắt bọn nhỏ làm kiệu rước ông sau mỗi trận đánh nhau. Lớn lên, với chí lớn và thiên tài săn cá, Ông đã dẹp được loạn mười hai Sứ quân, thống nhất sơn hà và lên làm vua.

Một trường hợp khác, ông NGUYỄN QUÝ ĐỨC sinh vào thời vua Lê chúa Trịnh, lúc nhỏ vừa đi chăn trâu vừa đi học và lớn lên làm đến chức Tể Tướng (như Thủ Tướng hiện nay) trong triều. Chuyện kể rằng, thường ngày Nguyễn Quý Đức cùng với các bạn nhỏ trong làng Đại Mỗ lùa trâu ra bãi, thả cho trâu gặm cỏ rồi xúm nhau trơi trò thả diều, đánh ô, nặn đất... Một lần Đức mải ham chơi, để trâu nhà mình sang tận cánh đồng làng bên cạnh ăn lúa. Canh tuần làng này bắt trâu lại đợi mãi không thấy người đến nhận, bèn dắt về nộp phủ. Hôm đó quan phủ đang uống trà thì một cậu bé tóc còn để chỏm, hớt hơ hót hỏi đến xin nhận lại trâu. Thấy mặt mũi cậu bé khôi ngô, dễ thương, quan bèn dịu dàng hỏi xem là con nhà ai và ở đâu, và được trả lời cậu tên là Nguyễn Quý Đức ở làng Thiên Mỗ (tức làng Đại Mỗ, huyện Từ Liêm, Hà Nội bây giờ) là học trò đang theo học thầy làng Thượng, quan mới bảo:

- Nếu đúng là học trò, thì ta sẽ ra một câu đố. Đối được thì cho dắt trâu về, bằng không đối được thì sẽ bắt giữ cả trâu lẫn người. Câu đố như sau:

"Khoai Đỏ xanh tốt nhờ vè phủ"

(Ý nói khoai làng Cầu Đỏ xanh tốt là nhờ sự bảo vệ của ta - quan phủ).

Cậu bé nhớ là làng mình có loại vải lanh nổi tiếng nên đối luôn:

"Linh Mỗ vàng tròn bời có nghè"

(Ý nói vải lanh làng Thiên Mỗ dẹp bóng nhờ có kỹ thuật của ta - ông nghè). Chữ "nghè" dùng trong vế đối ngoài nghĩa là "nền", "đập cho bóng nhẵn", như sợi nghè dũi. "Nghè" còn có nghĩa là quan Nghè, người có học vị tiến sĩ.

Quan phủ thấy Nguyễn Quý Đức còn nhỏ mà đã hay chữ, đối đáp lưu loát, tài tình, trong ý đối còn thể hiện ước muốn chiếm được bảng vàng tiến sĩ, nên vui

về cho Nguyễn Quý Đức dẫn trâu về sau khi đã khuyến khích cậu ta cố gắng học hành. Với thiên tài săn cá và với sự chăm chỉ học hành, lớn lên Nguyễn Quý Đức thi đỗ tiến sĩ đệ tam danh, và được triều đình trọng dụng, sau lên đến chức Tể Tướng (như Thủ Tướng bây giờ)

TRÂU CÓ TỪ LÚC NÀO?

1. Theo chuyện thần thoại, trâu vốn là một vị Bồ Tát ở thiên đình, vâng lệnh Ngọc đế đem một nắm hạt lúa và một nắm hạt cỏ rải xuống trần gian. Vì thực hành sai lời dặn không rải lúa trước mà rải hạt cỏ trước làm cho thế gian cỏ mọc dày dặc, không còn nhiều đất trống để rải lúa. Ngọc đế bất tội lơ đãng nên dày xuống trần gian làm kiếp trâu ăn cỏ, cày đất tạo lúa cho con người và chừng nào ăn hết cỏ kia thì mới được hóa kiếp (theo Điển Hay Tích Lạ của Nguyễn Tử Quang).

2. Nhìn về khía cạnh khoa học, theo sự giải thích của các nhà khoa học về sự hình thành của quả đất và các loài vật để suy ra ngày loài trâu ra đời. Theo các khoa học gia thì quả đất xuất hiện cùng 9 hành tinh khác bay quanh mặt trời. Trong khoảng 700 triệu năm đầu mặt đất bị oanh tạc bởi nhiều vật rơi xuống. Có thể một trong các vật ấy to bằng Hỏa Tinh (Mars), làm bấn tung các mảnh vụn lên. Các mảnh vụn đó kết hợp thành mặt trăng bay vòng quanh quả đất. Các sự dung chạm của vô số các vật từ không gian đó làm cho trái đất đỏ rực lên.

Các núi lửa phun chất nham thạch, cùng với nham thạch các "bè" (mảng) của chất cứng rắn khác bao phủ mặt đất. Khi quả đất nguội dần, các "bè" lớn này trở thành những mảnh cứng trên một khối chất lỏng. Do đó các lục địa trồi từ từ ra xa hay lại gần nhau.

Bốn tỷ năm trước đây, sự tiến triển đó vẫn tiếp tục từ trong lòng trái đất ra ngoài và từ ngoài vào trong. Các loại kim khí nặng chìm vào trong, các chất nhẹ nổi lên trên mặt. Từ đó, một bầu khí quyển chứa nhiều chất thán khí (carbon dioxide - CO₂) thành hình. Mưa xuống làm nước tụ thành biển. Các chất hóa học từ các sao băng cùng nham thạch thoát ra ở miệng núi lửa, nhất là chất than - chất cản bản của đời sống- tạo thành một dung dịch, như một nồi canh, mà đời sống có cơ hội phát triển. Các vi khuẩn vật nhỏ (nhỏ như vi trùng) xuất hiện. Đó là các sinh vật đơn bào (chỉ có một tế bào) có khả năng sinh sản. Qua hàng triệu triệu năm, các loài sinh vật nhỏ bé này lan tràn các

vùng đất đai. Chúng sử dụng ánh sáng mặt trời làm năng lượng và qua sự quang tổng hợp (photosynthesis), chúng thải ra chất dưỡng khí (oxygen) hòa tan trong biển. Số dưỡng khí thải ra dâng cao lên thành bầu khí quyển. Hai tỷ năm trước đây, độ mười ba tỷ năm sau vụ nổ lớn (big bang) vòng đai ozone (O_3) bắt đầu thành hình, ngăn chặn (lọc) các tia cực tím (ultraviolet) để khỏi làm hại đời sống trên mặt đất. Các vi sinh vật chuyển hóa và sử dụng được dưỡng khí để tiêu dùng các chất hữu cơ và biến chất này thành năng lượng. Tiến trình này gọi là sự thở dưỡng khí (aerobic respiration). Những vi sinh vật, mà dưỡng khí là chất độc tác hại cơ thể chúng rút xuống các vùng không có dưỡng khí ở dưới mặt đất.

Sự chuyển hóa tiếp diễn như thế cho đến độ trên một tỷ năm trước đây, các loại đơn bào đã biết tổ chức lại thành loài đa bào (multicelled organism). Rêu biển cùng các loài cây mọc lên dưới biển. Chưa đầy một trăm triệu năm sau, các loài vật xuất hiện.

Trong khi đời sống chuyển hóa dưới biển thì lục địa cũng thành hình. Các mảnh đất từ từ kết hợp lại thành những siêu lục địa rồi lại tách ra, rồi lại kết hợp. Sáu trăm năm mươi triệu năm trước đây, các loài vật đa bào chuyển hóa thành nhiều loài khác nhau. Thoạt đầu các con vật có thân mềm như súsa biển xuất hiện. Tiếp đó là các loài có vỏ cứng, rồi đến các loài có xương sống, những con cá đầu tiên. Vài loại cá này mọc dần chân ra và bò lên bờ để trở thành loài lưỡng thê (sống cả trên đất liền và ở dưới nước) đầu tiên. Cây cối mọc lên, các loài côn trùng xuất hiện. Những rừng cây đó sau này bị vùi dưới đất sâu và trở thành các mỏ than đá tại nhiều lục địa. (Trong các mỏ than đá này, người ta tìm được nhiều dấu tích của sinh vật và thảo mộc hàng trăm triệu năm trước đây). Các sinh vật lưỡng thê ấy thích nghi với môi trường sinh sống, chuyển hóa thành các loài bò sát đầu tiên. Từ đó các loài khủng long to lớn và loài có vú xuất hiện. Chúng gồm loài ăn cỏ và loài ăn thịt.

Khủng long sinh sống được khoảng 140 triệu năm trên quả đất rồi bị tiêu diệt. Có lẽ do hậu quả một thiên thê (một khối đất đá từ ngoài không gian) bay đến chạm mạnh vào quả đất. Bụi tung mù mịt lên cao rồi phủ dần toàn thể quả đất làm cho ánh sáng mặt trời không chiếu qua được. Vì thế mặt đất thiếu năng lượng và ánh sáng trở thành quá lạnh, tiêu diệt một số cây cỏ và loài vật. (Có lẽ do những sự việc đã xảy ra cho quả đất như nói trên đây, nên một số nhà tiên tri

cho rằng ngày tận thế sẽ xảy ra vào năm 2000 vậy, và chỉ còn 3 năm nữa là đến năm 2000, chúng ta hãy chờ xem?) Tuy vậy một loài con cháu khủng long đã phát triển thành loài có cánh và lông trước tai nạn thảm khốc đó. Chúng chuyển biến thành loài chim và tồn tại đến ngày nay với ngàn loại. Loài khủng long to lớn tàn lụi thì các loại động vật khác có cơ hội phát triển nhanh chóng. Các loài có vú sinh sản và chuyển hóa thêm thành rất nhiều loài khác nhau.

Trước thời gian đó, các loài cây có hoa phát triển, tạo điều kiện cho các loài côn trùng hút nhụy hoa sinh sôi nảy nở. Tiếp theo, một số chuyển hóa từ côn trùng hút nhụy hoa thành các loại côn trùng ký sinh, sống nhờ các cơ thể của loài vật khác. Các loài động vật gồm hàng triệu thứ sinh sôi nảy nở đầy trên mặt đất.

CÓ THỂ LOÀI TRÂU cũng được XUẤT HIỆN TRONG KHOẢNG THỜI GIAN NÀY. Các khoa học gia cho biết khoảng 2 triệu 5 trăm ngàn năm trước đây, loài người cổ sơ xuất hiện, đi thẳng trên hai chân, biết sử dụng các dụng cụ bằng đá chứ không phải loài vượn khỉ đi từ 4 chân và biến hóa lần thành loài người đi 2 chân như Darwin đã nêu trước đây. Loài người tiến triển dần với trí thông minh mỗi lúc một gia tăng và di đến nhiều nơi trên lục địa quanh quả đất.

(Theo tài liệu của Bảo Tàng Viện Quốc Gia về Lịch Sử Thiên Nhiên thuộc Viện Smithsonian và Đạo Phật Qua Nhận Thức Khoa Học của Phụng Sơn).

CÁC GIỐNG TRÂU TRÊN THẾ GIỚI.

Theo Bách Khoa tự điển (Encyclopedia) ông Charles B. Curtin cho biết TRÂU là giống động vật có vú thuộc họ "Bovidae". Ở Bắc Mỹ người ta gọi loại bò rừng (Bison) với tên Buffalo, một danh từ chỉ loài Trâu, nhưng không phải là giống trâu thực sự. Loại Trâu ở Á Châu có tên khoa học là "Bubalus bubalis" còn được gọi là Trâu Ấn Độ (India buffalo) hay trâu nước (water buffalo). Loài trâu này được gọi chung là "Carabao" được tìm thấy ở Ấn Độ và Mã Lai Á, và là giống gia súc được người ta nuôi trong nhà để làm việc và lấy thịt. Ở các nước thuộc vùng Nam Á và Borneo, có loại trâu rừng giống như trâu nuôi trong nhà, nhưng chúng rất hung dữ và rất nguy hiểm. Loài trâu do người nuôi thường ngần tầm, lùn và mạnh, cao từ khoảng 2 mét (6 feet), lông trâu rất ngắn, cặp sừng cong ngã về phía sau (backward-curving horns).